

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Évi ábr. Negyedévre 3 korona.
 Három évi 8
 Három hónapra 5
 Naponta 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 László József.

== Egyezség ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Gazdasági körök a kiegyezésről.

— jan. 15.

Az eszéki kereskedelmi és iparkamara a kiegyezés megkötése alkalmából Láng Lajos kereskedelemügyi miniszterhez feliratot intézett, melyben örömet fejezi ki a felett, hogy Széll Kálmán kitartó és bölcs fáradozásának sikerült a vám- és kereskedelmi terület közösségét újabb tíz esztendőre fenntartani.

Bizonyosan lesznek olyan politikusok, kik ezt a nyilatkozatot politikai és taktikai hibának fogják tartani, de lesznek kivált olyanok, kik az önálló vámterület hívei. Nem csinálunk belőle titkot, hogy éppen nem osztozunk ebben a nézetben. Mikor a tárgyalások kelleténél tovább húzódtak és osztrák részről mindig újabb nehézségeket emeltek, meg lehetett érteni, hogy mind szélesebb körökbe hatolt a kedvetlenség és a végtelen tárgyalásoknál jobbnak látták volna a gyors szakítást, még ha erőszakos is lett volna az.

Ha a barátságos megegyezés

elérésére fordított fáradozások terméketlenek maradtak volna, bizonyosan bele találták volna magukat az összes kereseti ágak az új helyzetbe és szó nélkül meghozták volna az áldozatot abban a reményben, hogy a külön háztartás sok erőfeszítéssel, lemondással és megszorítással lesz ugyan összekötve, de előbb utóbb megtermi gyümölcseit is.

Akkor a megnyilatkozások is a külön vámterület mellett kellő helyen voltak és nem csupán a felgyülemlett harag kifejezésének, hanem a küzdelemben álló kormány helyzete és állása erősítésének is lehetett őket tekinteni, de most, mikor már nincs ok a boszorkodásra és mind a két félre nézve méltányos egyezség jött létre nagy fáradság árán, sem politikai, sem taktikai tekintetből nem kell vizsgatartani a megelégedés kifejezését, mert a kiegyezés további sorsa ettől nem függ és Ausztriában sem csinálnak belőle titkot, hogy a közösség fenntartását ott is igen kívánatos ujévi ajándéknak tartják.

Ami az eszéki kamara nyilatkozatának különös értéket ad, az az, hogy a kamara kereskedők és iparizók testülete.

Ami jót a különvámterület valódi és vélt előnyökben hozhatna, első sorban a kereskedelemnek, a gyáriparnak és az iparnak javára kellene hogy váljék, mert ezek kevésbé éreznék az osztrák verseny nyomását.

Másrészt a közvetlen hátrányokat ők éreznék legkevésbé. Súlyosan éreznék a különválást főleg és első sorban a mezőgazdaság. Ez azonban gyöngesége tudatában jobbnak tartja, ha hallgat miért is igen helyesen tette a nevezett kamara, hogy nyilatkozatát nem tartotta vissza.

Különben ez a nyilatkozat annak is bizonyítéka, hogy a lakosság semmi esetre sem oly mohó kíváncsi a kiegyezés részleteire, mint a képviselőházi ellenzék ezt előadni iparkodik.

És ezt könnyű is megérteni. A nemzet feltétlen bizalommal viselte-

Jelenetek egy szerkesztőségben.

A Szabadság számára írta: *Guthi Soma.*

A bíró: Mi a foglalkozása?

A vádlott: Gyáros és novellista vagyok.

A bíró: Ugyan kérem ne nagyozzon! Miféle gyára van?

A vádlott: Szípkákat gyártok virszinákhoz.

A bíró: Hm! aztán miből él: a szípkákból-e vagy a novellákból?

A vádlott: Oszintén mondván, ha szípkagyáram nem volna, akár éhen halhatnék. Mert szípkáimat még csak el tudom helyezni, de novelláim, amelyeke immár egy jókora ládat teljesen megtöltöttek, mind a nyakamon maradnak.

A bíró: (mosolyogva) Bizonyára úgy segít tehát magán, hogy szípkáit éppen a novellákból gyártja, ugy-e?

A vádlott: (megsértődve) Ne tessék velem gúnyolódni! A tekintetes urból is lehet még novellista.

A bíró: Jól van no! Adja elő az esetét értelmesen és röviden.

A vádlott: Nincsen olyan szerkesztősége Budapestnek, ahonnan már egyszerű-kétszer ki ne dobtak volna. Pedig olvasták a novelláimat mindenütt. A *Jelenkor* szerkesztőségében az is megtör-

tént velem, hogy el kérték a fotografiamat és én gyanútlanul átadtam, azt gondolván, majd megjelenik a *„Jelenkor”*-ban. Csak később tudtam meg, hogy fényképeimet elküldték a rendőrségnek a fekete albumban leendő közzététel céljából. A *„Jókai”* szerkesztőségében szintén elkérték fényképeimet s azt nyomban kiadták a szerkesztőségi szolgáltnak azzal az utasítással, hogy ha annak a fotografianak élő mása még egyszer megjelenik, hát már az előszobából minden teketória nélkül kipofoztassék. És mindez azért történt, mert nem volt protekcióm. Kérem, protekció nélkül a novellista sem boldogulhat! . . .

Lévéen bennem óriási kitartás és akaratérő, nem vesztettem el kedvemet s azon voltam, hogy ha török szakad, találjak egy lapot, amelyben novelláimat elhelyezhetem.

Ez év május hó 1-én *Kritika* címmel folyóirat indult meg a fővárosban. Kiválasztottam a legsikerültebb novellámat, amelynek címe *A leláncolt szerelem*. Hőse Tibor, egy fiatal herceg, — a ki halálosan belészeretett egy szép leányba és mert nem veheti el, a 31-ik napon golyót röpít agyába.

A novellát szépen becsomagoltam és beállítottam vele a *Kritika* szerkesztősé-

gébe. Egy vékony dongájú legényke volt a szerkesztő. Na mondok magamban, ez az én emberem. Erre én úgy rá ijesztek, hogy ha tetszik, ha nem tetszik, kiadja novelláimat, ellenkező esetben irgalmatlanul elverem. Meguntam a sok szekatúrát, a passzív szereplést, s elhatároztam, hogy erőlyesen fogok föllépni. Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a nagyképűséggel messzire eljuthatni. Be sok író ismerek, aki egész karrierjét egyes-egyedül a nagyképűségének köszönheti!

A vékony dongájú legényke meghajolt előttem.

— Mi tetszik?

— Hoztam önnek egy novellát a legközelebbi számba. Fenomenális munka. Igazi szenzációt fog csinálni.

— Nagyon köszönöm!

— Szívesen. A kezdő embereket készséggel protegálom.

— Kihez van szerencsém?

— Hogyan nem ismer? . . . Nem tesz semmit, majd megismer később. Ehun a novella! Harmincegy sűrűn teleírt lap. Figyelmeztetem, hogy semmi-féle korigálást, simítást, átdolgozást nem tűrök. Az íkes ígének ellensége vagyok és mindent úgy írok, amint kiejtem. Ez kell a magyarnak! Ezt a szót például, hogy „mondja” a nagyfejúektől eltérőleg így írom „mongya.”

tik Széll Kálmán iránt s meg van győződve, hogy rossz kiegyezéshez nem nyújtotta volna oda kezét, még akkor sem, ha erről már előre nem biztosított volna.

Csodatetteket persze nem szabad várni, ezek, ha az igazság, méltányosság és kölcsönösség érzelmétől vezetettjük magunkat, ki vannak zárva; de azok az előfeltételek, melyek az ország boldogulásához szükségesek, a nyugodt és szolid alkotás feltételei bizonyosan benne lesznek a kiegyezésben.

— jan. 15.

— **A képviselőház naplóíró bizottsága** tegnap délelőtt 11 órakor Pintér Kálmán elnöklété alatt ülést tartott. — Napirenden volt a sorrend megállapítása a naplók hitelesítésére nézve.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

— jan. 14.

Röviden végeztek ma a be- és kivándorlási javaslatokhoz tartozó utolsó javaslattal: a határrendőrségről szólóval. Annál tovább tartott a tengerszemvita, a melyben az oroszánrészt Visontai vette ki magának.

Jó órahosszat fejtegette, hogy az ítélet igazságtalan, a mit jól tudunk mindannyian, de nem tehetünk róla. — Elénk mozgolódást idézett elő azonban Visontai az a vádja, hogy a javaslat melléklete hamis, mert a nemzeti „Protokoll zu stellen“, „jegyzőkönybe vétetni“-vel van lefordítva.

— Helyes!
— Ugy? Örülök, hogy egy véleményen vagyunk... Tehát a *Leláncolt szerelem* szombaton megjelenik?
— Méltóztassék itt hagyni. Holnapig elolvasom.
— Nem várok!
— Ne-em?
— Nem. Olvassa el. Én leülök ide és várok.

Olyan energikusan léptem föl, hogy a nyápic emberke tüstént engedelmessékedett.

A novella elején mosolygott, a közepén nevetett a vége felé elkomolyodott és kimeresztett szemekkel bámult rám.

— Hogy tetszik fiatal barátom?
— A novella jó, de csak egy esetben közölhetem: Ha Tibor a fiatal herceg elveszi a szegény leányt.

— No hát, csak azt kívánja megteszem az ön kedvéért. Mert tudja öntetszik nekem. Miért is ne vehetné el a herceg azt a szegény leányt? Nem igaz?

Egy napi munkába került, amíg a novellát újra átdolgoztam. Másnap reggel ott voltam a redakcióban.

— Hozom a novellát. Átdolgoztam. Igaza volt kedves barátom: így sokkal jobb. A szerkesztő fogta a *Leláncolt szerelem* és újra átolvasta. Mikor a végére ért, megveregette a vállamat és megígérte, hogy kiadja a novellát. Szombaton megvettem a „Kritikát“ és kívánsi voltam, hogy már a trafikban lázasan

Nos erre az erőszakos kifogásra Széll Kálmán miniszterelnök alapos és hathatós választ adott és oly határozott cáfolatot, hogy Visontai újabb támadása csak mosolyt keltett.

Tény az, hogy a tengerszemet elvesztettük, de arról csak az 1899-iki törvényhozás tehet, a mely egy választott bíróságba szó nélkül belement, fájdalom, ezen változtatni sem lehet többé.

A karzaton egy monstre küldöttség jelent meg, a mely ellepte az egész másodemeletet karzaton és a mely a Bácskából jött fel a zentai hid érdekében.

Holnap ülés nem lesz és így Széll miniszterelnök pénteken nyilatkozik a kiegyezésről.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác és Cseh Ervin.

Elnök az ülést fél 11 órakor megnyitja és bemutatja és irományokat.

A ház harmadszori olvasásban is elfogadja az utlevélügyről és a 3 új esendőrkerület felállításáról szóló törvényjavaslatokat.

A határrendőrség.

Hammerberg László előadó elfogadásra ajánlja a határrendőrségről szóló törvényjavaslatot, mint a mely a be- és kivándorlási javaslat kiegészítőjeként szolgál.

Trubinyi János a néppárt nevében elfogadja a javaslatot. Csak azt kérdi, hogy ezt a határrendőrséget polgári, vagy katonai uton szervezik-e? — Az utóbbi időben a feketesárga jelvények mellőzését kéri, nehogy az önálló független Magyarország jellege veszélyeztetve legyen (Helyeslés a szélbalon.)

Bornemissza Lajos rövid megjegyzése után a határrendőrség szigorú fel-

keresgéltni kezdtem a novellát, de — hiába. Nem közölte. Futottam a szerkesztőségbe s kérdőre vontam a redaktort.

— Uram! Ön engem lóvá tett!

— Helyszüke miatt kimaradt.

— Nem igaz! Hazudik. Hol a novellám? . . .

A szerkesztő ur zavartan keresgélt az íróasztalon, de a „Leláncolt szerelem“ nem került elő.

Nekimentem a papirkosárnak és megtaláltam a *Leláncolt szerelem* ott.

— Uram! . . .

— Uram! . . .

— Semmi uram! Miért nem közölte a novellámat?

— Oszinte legyek? Az a Tibor autopathikus firma. Csupa gőg csupa elbizakodottság! Csupa szemtelenség.

Enyje semmirekellő! Ön Tibort sérteni merészeli? E szavak után az orrára ütöttem a szerkesztőnek. Nagyon megbántam, s higgye el, bírour, ha tudtam volna, hogy a „Kritika“ című folyóirat csak hét számot él, nem is próbáltam volna ott szerencsét.

A *biró* a (panaszoshoz): Kívánja a vádlott megbüntetését?

A *panaszoshoz*: Megbocsátok neki.

A vádlott: Köszönöm. Ha megengegy, hálám fejében küldök önnek ezer virzsina-szipkát.

ügyelete tárgyában és miután azt kéri, hogy Eperjesen is legyen határrendőrségi kaptányság.

Elnök a vitát bezárta.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy eszeágában sines katonai szervezetet adni a határrendőrségnek, az egészen polgári organizmus lesz polgári s illetve közigazgatási és bírósági fennhatóság alatt. (Elnök helyeslés.) — A mi Bornemissza kérését illeti, arra nézve a gyakorlat alapján fog intézkedni. A határrendőrség Pozsonytól Fiuméig fog szolgálatot teljesíteni, kéri a javaslat elfogadását. (Elnök helyeslés.)

A javaslatot ezután általánosságban és minden vita nélkül részleteiben is elfogadta.

A tengerszem.

Szivák Imre a tengerszemnek oda ítélese következtében beallott újabb határvonal megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot elfogadásra ajánlotta. Előadja, hogy a választott bíróság iránt maga a ház hozott határozatot. A döntés nemzetközi jog és szokások alapján történt és bármily fájdalmasan esik is az ítélet, nem marad egyéb hátra, mint azt respektálva a jelen javaslatot elfogadni.

Visontai Soma a döntést roszakaratúnak és igazságtalannak tartja és az a meggyőződése, hogy a bíróság hatáskörét túllépte. A politikai felelősség szempontjából az bírálja a javaslatot.

Utal arra a hátrányra, a mely az ítélethozatal által az ország területi épességét éri. Az ítélethozatal egy törvényhozási könnyelműségnek a következménye mert egy nemzetközi választott bíróságba belement és belenyugodott. Az igazságügyi bizottság jelentése a vitás dolog tekintetében nyers valótlanságokat tartalmaz. (Ohó! kiáltások jobbról.) Ujból kifogásolja azt, hogy a választott bíróságban nem a budapesti kuria tagja vett részt. A javaslat melléklete hamis. (Halljuk! Halljuk! a szélbalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Mi hamis?

Visontai: Az ítélet egy része, felolvasva a szöveget.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez gyanúsítás!

Visontai: Senkitem gyanúsítok.

Felkiáltások: Csak az kellene!

Visontai: tovább olvassa a szöveget.

Felkiáltások: Hol a hamisság!

Széll miniszterelnök: Majd felelek én erre, csak tessék hagyni! Semmi hamisságot sem látok.

Visontai: Senkit sem vádlok!

Széll: De igen!

Kubik: Nem!

Széll: Igen!

Visontai Soma végül határozati javaslatot nyújt be, a melyben utasítani kéri a miniszterelnököt, hogy a nemzetközi ítélet eredeti szövegét és az összes ítéleti perbeszédet és anyagot nyutsa be, hogy ezek alapján a ház újból tárgyaljon és újból kiadhassa a javaslatot az igazságügyi bizottságnak. (Helyeslés a szélbalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök mindekelőt utal arra, hogy bárhol a világon a hol a törvényhozás határozza el egy választott bíróság kiküldését akkor a törvényhozás mindig respektálja a bíróság döntését.

Ezután határozottan megáfolyja Visontai azon állítását, mintha itt valami valótlanság, vagy hamisság volna a javaslat bármely mellékletében. Még ha elfogadná is, hogy egy kifejezés téves,

az legiellőbb fordítási hiba volna. — De még ez sincs, mert csak egy nálunk nem ismert német kifejezésről van szó, a melyet hiven adtak vissza a fordítók.

Visontai: A hivatalos lapban másként van!

Szell min. elnök: Ott csak a szó más, az értelem ugyanaz. — Egyébként visszautasítja ezt a feltevést, mintha az osztrákok, vagy a lengyelek újabb területi követeléssel állhatnának elő. Elismeréssel említi fel különben Visontainak azt a követelését, hogy az újabb követeléssel szemben biztosítsuk magunkat ő (Szell) épen Visontai felszólalására fordult az osztrák kormányhoz, hogy adjon kötelező nyilatkozatot minden egyéb követelés megszüntetése iránt. Körber ezt az osztrák állam nevében meg is adta (Elénk helyeslés) Visontai javaslatát nem fogadja el, mert helytelennek tartaná a tárgyalás félbeszakítását és mert a további adatok beszerzése felesleges. Kéri a jelen javaslat elfogadását (helyeslés.)

Visontainak személyes kérdésben történt felszólalása után.

Rátkay László attól tart, — hogy Ausztria Körbernek minden nyilatkozata dacára is újabb területi követelésekkel fog előállni. Hogy ez meg ne történhesék, a jelen javaslatot addig nem szabad szentesíteni, a míg Ausztria parlamentáris uton ki nem mondja, hogy több területi követelést nem támaszt.

Szell Kálmán miniszterelnök Rátkay feltevést képtelenségnek tartja. A nemzetközijog gyakorlati alkalmazása és minden jogszabály kizárja azt, hogy tőlünk újabb komoly követelésekkel előállhassanak, de ha Ausztria követel is, az reánk nézve irolevans. A jelen ítéletet respektálniok kell nekik is. A hatályát ami közjogunk szabja meg és ha becikkezzük mi a törvény alapján állunk.

Elnök a vitát bezárta.

Szivák Ferenc előadó némi megjegyzése után az elnök 20 képviselő kérésére névszerinti szavazást rendelt el és az ülést felfüggeszti.

Szünet után általánosságban a ház a javaslatot elfogadja és Visontai határozati javaslatát 82 szótöbbséggel elvetette.

Ezután a *tengerszemről* hozott ítélet becikkelyezését elfogadták.

Szell Kálmán javaslatára esütörtökön nincs ülés, pénteken a cukoradót tárgyalják.

Interpelláció.

Szederkényi Nándor a vidéki krajcáros ujságárusítás visszafélései tárgyában interpellálta Szell Kálmánt.

Szell Kálmán kijelentette, hogy a visszaéléseket megvizsgálja és orvosolja. A választ tudomásul vették.

KÖZIGAZGATÁS.

Hajduvármegye csendőrsége. A Hajduvármegye területen működő csendőrszaksz mult évi működéséről közöljük a következő érdekes kimutatást:

Szolgálatot teljesített a csendőrség 6899 esetben. Előfordult: Hatóság elleni erőszak 2 eset, mindkettő kiderítve. Pénzhamisítás 4 eset, mind kiderítve. Szemérem elleni büntett és vétség 6 eset, kiderítve. Rágalmazás és becsületsértés 16 eset, mind kiderítve. Emberélet elleni büntett és vétség 16 eset kiderítve. Testi sértés 164, egy kivételével kiderítve. Levélsértés 1, kiderítve. Magánlaksértés 10 kiderítve. Lopás 353, 313 kiderítve. Rablás és zsarolás 24, kiderítve. Sikkasztás, zártörés 8, kiderítve. Jogtalan elcsapítás

24, kiderítve. Orgazdaság 22, kiderítve: Csalás 6, kiderítve. Okirat hamisítás 3, kiderítve. Idegen vagyon rongálás 29, kiderítve. Gyujtogatás 66, 44 kiderítve. Fegyveres ellen szegülés 6, kiderítve. Hatóság és közszolgálat elleni kihágás 11, kiderítve. Közbiztonság elleni kihágás 4, kiderítve. Közrend elleni kihágás 110, kiderítve. Közrend elleni kihágás 157, kiderítve. Szerencsejáték által elkövetett kihágás 4, kiderítve. Közegészség és testi épség elleni kihágások 129, kiderítve. Tulajdon elleni kihágás 58, kiderítve. Erdei kihágás 6, kiderítve. Halászati kihágás 9, kiderítve. Mezőrendőri kihágás 128, kiderítve. Vadászati kihágás 40, kiderítve. Jövedéki kihágás 38, kiderítve. Házalási rendszabály áthágása 3, kiderítve. Ut és vámrendőri kihágás 151, kiderítve. Vasárnapi munkaszünet megsértése 4, kiderítve. Allatbetegségügyi kihágás 16, kiderítve. Vizrendőri kihágás 2, kiderítve. Cselédrendőri kihágás 1, kiderítve. Hat szabályrendelet megsértése 165, kiderítve.

Letartóztatott a csendőrség összesen 420 egyént, feljelentett 2578-at.

Büntett és vétség előfordult 796, kiderített a csendőrség 722-öt, tehát 907 százalékot.

Kihágás előfordult 1035, a csendőrség mindet kiderítette.

Hogy a már régóta fényesen bevált csendőrségi intézmény tudása és buzgalma folyton halad, azt a fent közölt adatok a debreceni szárnyra főleg, fényesen bizonyítják. A mi csendőrségünket méltán tekinthetjük a közbiztonság hivatott örül.

× **Simonffy diszpolgársága.** A január 29-iki városi rendes közgyűlés tárgysorozatában szerepelni fog az a már több ízben jelzett indítvány, hogy *Simonffy* Imre ny. polgármestert válassza meg a törvényhatósági bizottság Debrecen város diszpolgárává. Az indítvány, melyet a törvényhatósági bizottságnak majdnem minden tagja pártkülönbség nélkül aláírt, azt javasolja, hogy *Simonffy* Imre elévülhetetlen érdemeinek e méltó módon való megörökítésére a főispán rendkívüli közgyűlést hívjon össze, melynek azután egyetlen tárgya *Simonffy* Imre diszpolgárrá megválasztása legyen. Ez a rendkívüli közgyűlés értesülésünk szerint február első felében lesz s akkor bizonyára az egész város érzelmeit fejezi a törvényhatósági bizottság.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

Ítélet Petroné ügyében. Tegnap folytatták és befejezték *Petroné* gyilkossági bünperében az esküdtszéki tárgyalást. A tárgyalás kezdetén dr. Zsitvay Leó elnök kihirdette a bíróság által szövegezett kérdéseket. A törvényszék két főcsoportba osztva összesen 13 kérdésbe foglalta össze a vád és védelem által benyújtott bünöségi kérdéseket. Az első csoport az Erdei megöletésére vonatkozólag gyilkosság, szándékos emberölés, jogtalan és közvetlen megtámadás elhárításából elkövetett szándékos emberölés, halált okozó súlyos testi sértés, erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés és az erős felindulásban elkövetett súlyos testi sértés büntetése, — a második csoport a rablás és lopás büntetése feltett kérdésekből állott.

Az ügyész a kérdések szövegezése miatt semmiségi panaszt jelentett be.

Következtek a perbeszédok.

Dr. Pataky Gyula kir. ügyész nagy jogász tudásra valló beszédben beigazolt-nak látta az előre megfontolt szándékot, s fenntartotta a gyilkosság és rablás vádját.

Dr. Nessi Pal védő hosszabb beszédben igyekezett megdönteni a vádat, tagadva az előre megfontolt szándékos-ságot, és leszállítva a rablás vádját lopás büntetése.

Válasz és viszonzválasz után déli fél egy órakor az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza.

Az ítélet.

Az esküdtek igazmondását és a bíróság ítéletét budapesti tudósítónk távirata nyomán a következőkben közöljük;

Az esküdtszék hosszabb tanácskozás után *Petró* Gyulánét bünösnek mon-dotta ki erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetében.

Az esküdtek igazmondása után a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza. Rövid tanácskozás után feszült figyelem között hirdette ki dr. Zsitvay Leó elnök a törvényszék ítéletét:

A kir. törvényszék *Petró* Gyulánét az esküdtek határozata alapján erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésért és lopásért *hat évi fegyházra* ítélte.

Nagy betörés. Eckstein Dezső budapesti kereskedő tegnap jelentést tett a rendőrségnek, hogy Kazinczy utca 30. sz. alatt lévő lakását tegnap délután, midőn senki sem volt otthon, alkulesal felnyitották. A betörők ruhaneműeken kívül egy 30.000 koronáról szóló takarékpénztári betéti könyvet is elvittek. A betéti könyv Eckstein Rezső nevére van kiállítva. Ezenkívül egy kisebb összegről szóló könyvecské is eltűnt. A rendőrség erőlyes nyomozást indított a betörők kézrekerítésére.

Verembe zárt szerelmesek. Viplieki Ferenc és Kádár Antalné komlói lakosokon beteljesedett tragikus módon az a közmondás, hogy a szerelem sötét verem. Kádár Antalnéről már régóta sutogták a falubeliek, hogy szeretőt tart. Eljutott ez a hír a férj fülébe is s addig leskelődött, míg csakugyan meggyőződött, hogy felesége bünös viszonyt folytat Viplieki Ferenc odavaló legénynyel. A mult héten Kádár azzal távozott el hazulról, hogy átmegy Kovácsiba, honnan csak másnap tér vissza. Kilenc óra tájban váratlanul megérkezett Kádár Antal, de nem egyedül, hanem magával hozta a testvérét Kádár Illést is. A két ember együtt érte a szerelmeseket s kimondták mind a két főre az ítéletet, együtt kell elpusztulniok. Levetkőztették teljesen a legényt is, az asszonyt is, azután egymáshoz kötötték és bedobták őket egy mély üres verembe, amelynek a nyilását gondosan elzárták. Három nap és három éjjel töltöttek ebben a helyzetben Kádárné és a szeretője. A harmadik napon a csendőrség kereste az eltűnt legényt, mert az a gyanu merült fel, hogy a legényt megölték. Felnyitották a veremajtót is s a verem mélyéből halk nyöszörgést hallottak. A csendőrök leszálltak a verembe s ott Kádárnét és a legényt a legborzasztóbb állapotban találták meg. Az asszony ekkor már teljesen elveszítette eszmélő képességét, a legény az éhségtől s a kiállott félelemtől összeesett s csak nagysokára tudták annyira magához téríteni, hogy az esetet elmond-

hatta. Kádárnót, aki megőrült kórházba szállították, Kádár Antalt és a testvérét pedig letartóztatták.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan. 15. Jog és pénzügyi bizottság ülése.

Jan. 17. R. Réthy Laura első vendégszínházban.

Jan. 17. A zenede hangversenye.

Jan. 17. Honvéd tisztú táncmulatság.

Jan. 17. A Függetlenségi-Kör tánevigalma. Arany Bika.

Jan. 17. Önálló munkás b. s. pénztár mulatsága. Korona.

Jan. 17. Állami ménék szétosztása.

Jan. 18. Iparos ifjúság Mátyás ünnepe. Iparos Otthon.

Jan. 24. Timár ifjúság táncmulatsága. Arany Bika.

Jan. 25. Polgári kör bálja. Arany Bika.

Jan. 29. Városi rendes közgyűlés.

Jan. 31. A jótékony nőegylet tombolaestje. Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 1. Az Iparos kör táncmulatsága. (Bika szálloda.)

Febr. 5. A keresk. és iparkamara közgyűlése.

Febr. 7. A vörös kereszt egyesület bálja. Arany Bika.

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészestje. Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjúság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estje. Arany Bika.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estje.

* **Biró Lajos Debrecenben.** A debreceni kollégium egykori tanítványa, Biró Lajos a nagyhirű természettudós most tartja Budapesten felolvasó sorozatait. — Zsufolt termék hallgatják érdekfeszítő értékes felolvasásait, s az egyes tudományos és irodalmi egyesületek kapva kapnak az alkalmon, hogy Biró Lajost egyesületükben felolvasásra megnyerjék.

A *Csokonai-kör* sikeres lépéseket tett ez irányban, s immár bizonyos, hogy Biró Lajos Debrecenben is fog felolvasást tartani. — január végén és február elején, még le van kötve a természettudományi társulat estjeire, s ezért csak február 21-én jön le Debrecenbe s itt felolvasását a Bika-szálló disztermében fogja megtartani. Hisszük, hogy a debreceni közönség méltóan fogadja kollégiumának most már európai hírű egykori tanítványát. A felolvasást a Csokonai-kör rendezi.

* **Urkocsisok közgyűlése.** A debreceni urkocsisok egylete január 25-én délután 3 órakor a városháza kis tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. Igazgatóság jelentése. 2. költségvetés megállapítása. 3. Versenypálya készítése. 4. verseny kiírás. 5. Esetleges indítványok. A fontos dolgokat tárgyaló közgyűlésre felhívjuk az urkocsisok figyelmét.

* **Költözködik a vármegye.** „Régi di-sőségünk...” nagy társzekerem szállí-

tották el tegnap a vármegyevezéről a vármegyei és árvapénztárak Wertheim szekrényeit, irásztalait, állványait, szóval összes felszerelését. Vitték a m. kir. adóhivatalba. A nagybajuszu hajdu szomoruan tette be a szekerek után a nagy kaput, s esendesen mormogott a bajusza alatt: fogynak az urak! — Bizony a régi restaurációs, négyes fogatos megyei urak egy részére ráborult a szürke hivatalnoki köd.

* **A kamara közgyűlése.** A kereskedelmi és iparkamara közgyűlését az elnökség tekintettel arra, hogy január 29-én Debrecen város tart közgyűlést, — február hó 5-re tűzte ki.

* **Eljegyzés.** Kovács Lajos mezőrendőrbiztos jegyet váltott Mindy Janka kisasszonnyal. Farkas Bertti a közszeregetben álló mátai biztos bájos rokonával.

* **A debreceni hírlapírók Réthy Laurának.** R. Réthy Laura asszony legutóbb 1901. január 25-én, 26-án, 27-én, 28-án 30-án és 31-én, azután 1901. február 24-én, 25-én, 26-án, 27-én és 28-án lépett fel a debreceni színházba. A debreceni sajtó hü visszhangja volt a közönség örömeinek és kivétel nélkül minden debreceni lap, a *Debreceni Ujság*, a *Debreceni Hírlap* és a *Friss Ujság* már előre nevezetes színházi eseménynek jelezte R. Réthy Laurá asszony vendégszereplését, midőn pedig a művésznő 1901. január 25-én először fellépett, az összes debreceni hírlapírók testületileg gyönyörű nagy babérkoszorúval tisztelték őt meg. — Szokatlan és ritka nyilvánulása az elismerésnek, hogy a sajtó testületileg nyújtson babért egy művésznőnek. A debreceni ujságírók koszorujának hatalmas szalagja a város színeit viselte s a szalagon ez a felírás ragyogott: *Rudnyánszkyné Réthy Laurának hódolata jeléül a debreceni sajtó 1901. jan. 25.* A művésznő ezt a becses szalagot legszebb és legkedvesebb emlékei közt őrzi.

* **A Zenede hangversenye.** A debreceni Zenede tanári karának szombati hangversenye előreláthatólag a megérdemelt sikerrel fog lefolyni. A hangverseny este 7 órakor kezdődik, belépődíj a 4 első sorban 4 korona, a többi sorokban 3 korona. Allóhely 2 korona. — Az estély műsora a következő: 1. Volkmann-Gobbi 21. mű. Visegrád. Két zongorán előadják: Werlin Sándorné urnő és Laub István ur, zenedei tanárok. 2. Seifert S. Dal szöveg nélkül. Adagio. Popper D. Vito spanyol tánc. Gordonkán előadja: Füredi Samu ur, zenedei tanár, zongorán kíséri: Füredi Sütfeld Paula urnő. 3. Chopin Fr. Ballada, As dur. Zongorán előadja: Laub István ur. 4. Abt F. 137. mű. 2. sz. Jó éjt, kedves gyermekem. Mulder R. 45. mű. Staccato polka. Zongorakíséret mellett éneklő: Bognár Mathild urnő. 5. Szendy A. Magyar rhapsodia. Zongorán előadja: Laub István ur. — Előadás alatt az ajtók zárva maradnak.

* **Kinevezés** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Franz József püspökladányi kir. járásbírói aljegyzőt a p. ladányi királyi járásbírói mellett alkalmazott ügyész-ségi megbízott állandó helyetteseül rendelte ki.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Györke Ignác ev. ref. 67 éves. Dede Klára ev. ref. 74 éves, özv. Gnarelló Pálné róm. kath. 61 éves, Jánki Lászlóné ev. ref. 21 éves, Stekli Zoltán ev. ref. 26 éves.

* **Dózsa György.** Nem a parasztról szól az ének, akit tüzes trónon a hóhér koronázott meg. A mi Dózsa Györgyünk ravasz cigány s anyjával Dózsa Mária-val hosszabb idő óta jövendő mondással bolondította a könnyen hívőket. A rendőrség jó ideje lesett rájuk s tegnap végre leleplezte csalafintaságaikat. Jám-bor hókuszpókusaikkal sok esengő pénzt és ropogós bankót csalogattak ki debreceni asszonyoktól. Még urí látogatóik is akadtak. Rejtelmes félhomály, pislogó piros mécs, kabalás pálcika meg egyéb jósló szerszám volt a kellék, amikkel dolgoztak. Tiltott dolog lévén az efféle butító kuruzslás, Dózsa György anyjával együtt lakolni fog a cigánykodásért.

* **Szabászati tanfolyam.** A kereskedelmi és ipar kamara tegnap átiratban értesítette az ipartestületet, hogy a kereskedelmi miniszter a kamara felterjesztésének elfogadásával férfiruha szabászati tanfolyamot fog rendezni augusztus havában Debrecenben. E tanfolyamon 20, legfeljebb 26 tanuló vehet részt. A jelentkezés idejére és módjára nézve felvilágosítást ad az ipartestület.

* **A Gasparik óragyár ügye.** A régóta huzódó Gasparik-féle ügyben ma délelőtt hirdeti ki a városi tanács, mint ipari fellebbezési hatóság ítéletét. Fittler Jenő, az ipari kihágási ügyek vezetője.

Az érdekes pörösködés története röviden a következő: Gasparik Antal debreceni órás üzletét mint óragyárat hirdette. A többi órás iparosok feljelentést tettek ellene, kifogásolták a gyár kifejezést s tisztességtelen reklám-nak minősítették Gasparik eljárását. Az ipartestület mint elsőfokú hatóság el is marasztalta Gasparikot, ki megfellebbezte az ítéletet a rendőri iparkihágási osztályhoz. Fittler Jenő ügyosztály vezető megváltoztatta az ipartestület végzését, mert bebizonyítást nyert, hogy Gasparik nemcsak rendelkezésre, de gépekkel raktár számára is dolgozik. Az ipartestület megfellebbezte ezt az ítéletet a városi tanácshoz, mely azonban Bészler Károly tanácsnok előadása után az ipartestület fellebbezését elutasítva helyben hagyta az iparkihágási ügyosztály ítéletét.

Ma délelőtt hirdetik ki ezt az ítéletet az érdekelt feleknek a rendőrség Szent-Anna-utcai helyiségében.

* **Megszökött tolvaj.** Török Károly hetes Szakáll Ferencné szolgálatában állott mint hetes. Tegnap azután összehalkolt két öltözet ruhát, 34 darab zsebkendőt és egy nagy esomó fehérneműt. — s illa berek eltűnt a lopott jószágokkal. A károsult gazda jelentést tett a rendőrségnek, mely megindította a nyomozást.

* **Szarkapusztítás Böszörményben.** — Hajdu Böszörmény polgármestere átiratban értesítette a debreceni főszolgabíró-ságot a földművelési miniszter által elrendelt szarka pusztítás múlt évi eredményéről. A törekvő böszörményi famászó események elpusztítottak a múlt évben 1117 nagy, 550 fiók szarkát, és 7414 darab szarkatojást. A városi ebadópénztár kifizetett minden öreg szarka fejért 20 fillért, fiók szarka fejért 10 fillért és minden tojásért 2 fillért, összesen 426 k. 68 fillért. Átiratban kéri a polgármester, — hogy a debreceni főszolgabíró saját jár-

sában hasonlírtánu mozgalmat indítson mert a kártévő szarkák tökéletes kiirtása csak ily módon érhető el.

* **Lovagiatlan magyar.** Szabó Imre h. sámsoni lakos összeszolalkozott az utcán D. Varga Zsuzsánnával. Nyelvével jobban bírta az asszony, — mert hát erős fegyvere ez az asszonyoknak. Szabó Imre hogy kiegyenlítse a küzdelmet, a maga erős fegyveréhez, gyökérfa botjához folyamodott, s úgy eltáncgálta D. Varga Zsuzsánnát, hogy ágyban fekvő beteg lett. A sértett feljelentésére a csendőrség feljelentette Szabó Imrét súlyos testi sértésért a debreceni kir. járásbíróshoz.

* **Javíthatatlan kéregetők.** Szűcs János 68 esztendő s koldus nem kevesebb mint 16 esetben élvezte már a rendőrség pártfogását. A javíthatatlan vén embernek sehogy sem tetszik az olyan szegény ház féle erkölcsös intézmény, — többre becsüli a csavargó szabadságot és a pálinkát. Tegnap ismét kéregetésen csipték, s bekísérték a rendőrség bünyűi osztályához. — Vele együtt került be Péncs Zsuzsánna csavargónő, ki méltó társa az öreg Szűcsnek. Ravasz mesékkel próbálta megindítani a könyörületes emberek szívét, s az összegyűjtött garasokat pálinkába fektette. Most egyelőre a rendőrség vette pártfogásába, — nehogy baj essék drága testi hüvelyével ebben a kutya hidegben.

* **Elcsipett cigány.** Hódosi Antal csendőr őrsvezető tegnap este a város határában elcsipett egy Lakatos Pintye nevű cigányt, a kit már június óta keres a hatóság. Akkor ugyanis bűnös dolgot cselekedett, fosztogatott Mikepéresen, ahonnan azonban ellillant, jóllehet szökése közben a kisbíró utána is lőtt. Most aztán lépre került a jómadár.

* **Szökött katona.** Pácese György érdeklőségi illetőségű közkatona, ki a 39-ik es. és kir. gyalogezrednél szolgált, tegnap megszökött. Az ezredparancsnokság sürgős átiratban értesítette Pácese szökéséről a rendőrséget, mely intézkedéseket tett a szökött katona felkutatására.

* **A Karikás élclap** mai száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Kapható: az összes tőzsdékben és az utcai elárusítóknál. — Egyes szám ára 10 fillér.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Politika és vallás. Csáthy Ferenc ismert debreceni könyvkereskedő kiadásában tegnap megjelent *Politika és vallás* címen Jánosi Zoltánnak, a nagytehetségű és eszményi gondolkodású fiatal ev. ref. lelkésznek az a beköszöntő beszéde, melylyel székét az ev. ref. nagytemplomban elfoglalta s a hivek szívét meghódította. Tartalmas munka az, mely magyaros nyelvvel, az alapos készletesség és mélyen járó tudós fényes bizonyítékaival meglep és tiszta gyönyörűséget szerez. Az evangéliom nyomán halad a történelmi fejtegetések következtetései felé s vallási alapon gyönyörűen állítja elénk, hogy kötelességünk az alattvalói hűség, a hazaszeretet, a fajszeretet, a nemzeti érzéssel együtt járó nemzeti függetlenség s a polgári szabadság szeretete. Azután áttér a vallási eszmékre s hasonló lelkes nyíltsággal mondja el hitvallását. Érdekes, jellemző, benső hevülettel, igaz érzésektől izzó beszéd ez, me-

lyet olvasni tanulság és élvezet. A csinosan kiállított füzet ára 40 fillér. Kapható Csáthy Ferencnél.

Árvasegélyezés a ref. egyháznál. Az ev. ref. egyháznál ma délelőtt kezdik meg az árvák pénzbeli segélyének kiosztását. Több mint 8000 korona kerül kiosztás alá, melyből 400 árvagyermek kap kisebb nagyobb segélyt. A kiosztást Kató László árvagondnok és az egyházi pénztár együttesen végzik. — A fentti 8000 korona csak egy félévi pénzsegély, azonkívül nagymértékben gyámolítja a ref. egyház árváit ruha és könyvsegélyekkel, úgy, hogy e nemű áldásos működésére egy évben 25000—30000 koronánál többet is áldoz. A félévi pénzsegély kiosztása egész héten fog tartani.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Jan. 15. esütörtökön: *A képzelt beteg* vigjáték. A.

Jan. 16. pénteken: *A doktor ur*, bohózat. B.

Jan. 17. szombaton: *A tévedt nő* (La Traviata) dalmü. R. Réthy Laura első vendégjátéka. C.

Jan. 18. vasárnap: délután *A föld*, színmű, este *Mária bátyja*, népszínmű. R. Réthy Laura második vendégjátéka.

Jan. 19. hétfőn: *Szép Heléna*, daljáték. R. Réthy Laura harmadik vendégjátéka. A.

Nero anyja.

Saját tudósítónktól.

Budapest, január 13.

Fővárosi írói és művészi körökben rendkívül nagy és fokozódó érdeklődéssel várják a *Nero anyja* című új drámának a Nemzeti Színházban való színrehozását. A beavatottak szerint Katona Bánk bán-ja óta nem került még színre magyar szerzőtől ilyen nagy kvalitású darab, a melynek óriási sikert jósolnak.

A drámát Krenner Viktor, Krenner József, a Nemzeti Múzeum ásványtári osztálya igazgatójének fia írta, a ki a festőművészeti pályára készült s még nemrég *Lotz* mester mellett működött elég szép sikerrel. Időközben azonban Krenneren az agorafóbia (tér-izsöny) tünetei jelentkeztek, a minek következtében bucsut vett az esettől, s távozott Lotz mester oldalától.

És ez forduló pontot jelentett Krenner életében.

Ez időtől kezdve az amugyis magabazárkózott 30-33 éves fiatal ember csendes otthonában teljesen az irodalomnak szentelte idejét. Reggeltől estig Shakespeare-t tanulmányozta. — Egyszer csak leült az íróasztalhoz s megírta a *Nero anyja* című drámát.

Krenner hosszú időn át íróasztala fiókjában rejtgette a dráma kéziratát, míg az véletlenül keresztatyjának Eötvös Loránt báró, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének kezébe jutott.

Eötvös elolvasta a drámát, a melyet gépirással sokszorosítottva, azonnal szétosztott elolvasás végett ismerősei között.

Igy jutott a dráma kéziratban a kiválóbb írók és művészek kezébe is a kikre megrázó hatást gyakorolt.

Wlassics Gyula kultuszminiszter a képviselőház folyosóján maga beszélt, hogy a kéziratot addig nem tudta letenni — míg elejétől végig el nem olvasta.

A dráma főszerepe Jászay Marinak van száruva, a ki kijelentette, hogy ebben a szerepben reméli elérni legnagyobb színvonalú sikerét. A nagy művésznő nem tud szabadulni a szerep hatása alól s minden ismerősének a Nero anyjára mint a Nemzeti Színház szenzációjáról beszél.

Erdemes még a megemlítésre, hogy Krenner Viktor már 5-ik osztályú gimnazista korában díszéretet nyert az Akadémián egy darabjával.

Nem csodálható tehát, ha a fentiek után nagy érdeklődéssel várják az új drámát azok is, a kik a darabot még csak hírből ismerik.

Fővárosi tudósítónk e híradását szóról szóra közöltük: de meg kell jegyeznünk, hogy bármennyire igazak legyenek is a magasztalások, azt tulzottnak találjuk, hogy a Nero anyja című új darabot eleve a *Bánk bán* mellé állítják. *Bánk bán* nemzeti tragédia, tárgyánál fogva is izről izre magyar. Továbbá a világirodalomban páratlan eset, hogy egy művet előre örökbecsű remekké avas- sanak.

Végül egyáltalán nem örvendünk azon, hogy az új író, akit a tér-izsöny hódított meg költészetünknek, idegen hangzású nevet hoz be a magyar irodalomba. Krenner Viktor: még a keresztneve se magyar. Ugyan mitszóltak volna a régiek, ha Petőfy Petrovics néven írta volna a Talpra magyart? avagy ha Vörösmarty Mihály teszem Véber Kornél néven zengi vala, hogy Régi dícsőségünk hol késel az éji homályban?

— (R. Réthy Laura vendégjátékai.) A színházi iroda hivatalos jelentése szerint nagy érdeklődés van a debreceni közönség körében R. Réthy Laura asszony három estére terjedő vendégszereplése iránt. Szombaton a *Traviata* nagy dalműben Violetta éneklő a vendég, vasárnap Bokor József *Mária bátyja* című népszínművében Zsuzsikát játsza, hétfőn pedig a *Szép Heléna*-ban lép fel. Minda három előadásra jegyek előre válthatók máttól kezdve a nappali pénztárnál.

— (A képzelt beteg) Ma este kerül szíre Molière bohózatos vigjátéka *A képzelt beteg*. A vigjáték után egy utójáték következik, melynek címe: *Argan* orvosá avatása. A remek mű szereposztása a következő: *Argan*, képzelt beteg: Sebestyén Geza, *Béline*: Ebergényiné, *Angelika*: Menszáros Margit, *Lunison*: Szabó Gyuliska, *Toinette*: Hahnel Aranka, *Beralde*: Farkas Béla, *Cleante*: Palágyi Diaforius, *Nagy Dezső*, *Tamás*; *Krémer Purgon*: Szilágyi Aladár.

— (A színházi bérletpénz.) A színház igazgatósága ez uton is kéri a t. bérletket, hogy a január 1-én esedékessé vált második bérletösszeget befizetni sziveskedjenek.

— (A gésák) tegnapi előadása kisebb közönséget vonzott, mint a milyent megérdemelt volna. A személyzet nagyon jó hangulatban volt és a táncos daljáték ütemes élénkséggel perdült. Szerencsés estéje volt *Felhő* Rózsának, akinek ügyes tánc, jókedvű játéka soha sem téveszti el a hatást. *Aldor* Juliska Mimózában szintén jelentékeny sikert aratott. Elemében volt *Krémer*, akinek Vuncsija

esupa élet és móka, s tetszett Szilágyi Aladár mint Imári márkí. A tetszésre rá is szolgált.

TAVIRATOK.

Lónyay perli a rágalmazókat.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónk távirata.) Lónyay Elemér gróf az éj folyamán sürgöny útján megbizta Fejérvataky Kálmán dr. ügyvédet, a ki a grófi pár budapesti kizárólagos jogtanácsosa, hogy kutass ki a grófi párról terjesztett hír szerzőjét, mert határozott szándéka, hogy ellene haladéktalanul pert indítson.

Budapest, jan. 14. (Saját tudósítónk távirata.) Gróf Lónyay Elemér egy párisi hírlapírónak kijelentette, hogy a róla terjesztett minősíthetetlen hírek nemesak meglepték, de felbőszítették. — Fogalma sincs róla, hogyan keletkezettek ezek a hazugságok. Reméli, a bíróság kideríti a rágalom forrását és terjesztésének célját.

Stefánia hercegnő egy másik újságrónak a magánéletéről terjesztett hazug híreken való megbotrányozását fejezte ki.

Nis felszabadításának évfordulója.

Belgrád, jan. 14. (Saját tudósítónk távirata.) Nis felszabadításának negyedszázados évfordulóján tegnap adott lakomán a szerb király beszédet mondott, és a többi közt így nyilatkozott: Remélem hogy a szövetséges cári birodalom segítségével és hatalmas szomszédunk Ausztria és Magyarország támogatásával lehetséges lesz Úszkübig előnyomulnunk, hogy Szerbia még fel nem szabadított részét felszabadítsuk.

Gabonatözsde.

Budapest, január 14. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngé. Bágyadt irányzat mellett 15000 métermázsza került forgalomba változatlan, közben néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék bágyadtak. Idő: hideg.

Buza áprilisra	7.75—76.
Rozs áprilisra	6.70—71.
Zab áprilisra	6.22—23.
Tengeri májusra	5.86—87.
Repce augusztusra	11.70—80.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A kir. törvényszék világitása. Dicséretes ujitást hozott be az új esztendővel a kir. törvényszék elnöke. Az összes gázlámpákat, átalakították Auer-égőkre. Az azelőtt homályos folyosókat és helyiségeket most zölds fényvel világítja be az új égő. — Tulságos takarékoságból azonban a pertárnak, iktatónak, kiadóknak és még egypár helyiségnek nem jutott az új égőkből, pedig éppen ezeken a helyeken csakugyan szükséges lenne már a gyertyák kiküszöbölése.

Az új világitással kapcsolatban megemlékezünk a kir. törvényszék távbeszélő mizériákról. Egy telefon van az egész hatalmas palotában, hol naponta százakra megy az ügyes bajos emberek száma, s az az egy távbeszélő is a vizsgálóbíró hivatalos irodájában van elhelyezve. Természetes, hogy a vizsgálóbíró iránti tapintatból inkább berohan valaki a városba, sem hogy a nagy figyelmet igénylő vizsgálóbírói kihallgatásokat zavarja. Ideje

volna már a törvényszék egy nyilvánosabb helyiségében is berendezni egy távbeszélő szekrényt, melyet a hivatalos közegek zavarása nélkül használhatna a közönség.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Ipari intézmények fejlődése Debrecenben.

IV.

Debrecen, jan. 14.

Bármily dicséretes működést fejtett is ki az iparos ifjúsági önképző egyesület Debrecenben az önálló iparosokat érintő ügyekben is, mindazonáltal a munka adók zöme érezte azt, hogy hiányzik egy oly szerv, mely az iparosokat közelebb hozza egymáshoz, mely ügyeikben felmerülő alkalmakkor szószóló és közvetítő legyen és érdekeiket hathatósan képviselje.

E viszonyok közepette, de még az 1884. évi ipartörvény életbe lépte előtt akadt Debrecen városban egy férfi, kiknek minden egyszerűsége mellett is, uttörő szelleme, első hintette el a magot, melyből kikelt az eszme, s a minden kezdeményezésnél tapasztalható közönynek legyőzésével, s annyi akadálnak ellentététével, nem kicsinylendő fáradsággal, de lankadatlan buzgalommal alakot adott az igének: a létesítendő debreceni iparoskör eszméjének. Ösmerjük őt mindnyájan, e férfi: Jóna Dániel.

A iparos kör megalakítása iránt megindított mozgalom keletkezésének érdeme tehát a nevezett iparosunkat illeti, s jellemzi ezen osztály intelligens részének gondolkodás módját, hogy éppen azon időszakban, midőn az ország iparosainak egy része a retrográd irányt ohajtotta követni, városunk iparosai azok közé tartoztak, kiknek körében a józannabb törekvések foglaltak tért.

De már elodázhatatlan szükség is volt, hogy e városban, hol egyébiránt és időktől fogva minden szép, hasznos és nemes törekvés fogékony talajra talált, egy az iparosokat egyesülésre buzdító kör alakítására; mert azt mindenkinek be kellett már látni, hogy az idő sebesen forgó kerekével az iparosoknak lépést kell tartani, mert ha nem, hátra fognak maradni és egy letűnt korszaknak lesznek szánandó maradványai.

És ez természetes. Az idő haladásával a civilizáció fejlődik, az izlés finomul, az igények fokozódnak, elméleti és gyakorlati képességeinek gyarapításával ismeret körünk bővítésével, kézi ügyességünk fejlesztésével, az élelmesség érzékének mivélésével kell lépést tartanunk. Szétszórva mitsém tehetünk, egyesült erővel mindent elérhetünk. Ezért mutatkozott szüksége a debreceni iparos kör létesítésének, hogy Debrecen város értelmes iparossága saját érdekeinek is előmozdítására, de meg az általános érdekeknek istápolására s hasznos és kellemes szórakozásra egy központot teremtsen.

A debreceni iparos kör tényleg 1883 június 17-én alakult meg, s elnökül egyhangulag Jóna Dánielt kiáltotta ki. Ezzel az iparos kör meg is kezdte működését.

Mit tett az iparos kör? Hogyan működött? Volt-e működésének látható és

érezhető kedvező eredménye? Ezen kérdések részletezésében ezuttal nem bocsátkozom; csak a főbb mozzanatok jelzése mellett felemlitem a kör kebelében megindult azon mozgalmat, mely városunkban egy kölcsönös segélyező egyesület megalakítására irányult. A kör elnöke már az 1883. év szeptember 15-én tartott ülésen jelentette a választmányának, hogy Dr. Szántó Sámuel a debreceni kereskedelmi és iparkamara buzgón tanára az említett egyesületet, szerveztét, célját és hasznát ismertető felolvasást ohajt tartani a kör művelődési szakosztályában. Az örömmel fogadott, figyelemmel hallgatott felolvasás eredménye volt a kölcsönös segélyező egyesület megalakítása.

Ez egyesület megalakításának további részletei nem tartozván e cikksorozat keretébe, csak ennek konstatálására szorítkozván, hogy az első impulsus az egyesület létesítésére az iparos körben keletkezett, noha e tekintetben az érdem kétségkívül és első sorban Dr. Szántó Sámuelt illeti meg.

Ezen mozgalom későbbi eredménye azon szövetkezett lett, mely az alsóbb és középső néposztály kis betétetiből nem csak igen jelentékeny — ma már mintegy millió koronát meghaladó tőkét gyűjtött össze, hanem a takarékoság előmozdítása, s a kölcsönös segélyezés szempontjából igen fontos intézménynek nőtte ki magát városunkban.

Grünvald József.

Szeszküldemények a vasuton. A kamarai kerület egyik szeszgyár-vállalata felkérte a kamarát, hogy a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnál járjon közben a következő visszasság megszűntetése iránt.

A m. kir. államvasutak a fennálló kereskedelemügyi és belügyminiszteri rendeletek alapján szesz-küldeményeket hordókban továbbítás végett csak akkor fogadnak el, ha a hordók ürmérték szerint hitelesítve vannak.

Ez a rendelet azon régebbi szokáshoz alkalmazkodik, amikor még a szesz kizárólag ürmérték szerint, literenként képezte adásvétel tárgyát. A mai kereskedelmi gyakorlatban azonban a szesz is, még pedig törvényes alapon, az 1899. XX. tc. 62 §-a s végrehajtási utasítás 22 §-a II. 3. pontja szerint a literenként való ürméret teljes mellőzésével kilogrammonként kifejezett súly szerint képezi adásvétel tárgyát.

Közöjjaj ennek alapján, hogy a kereskedelmi világban jóformán teljesen szükségtelenné vált hordó hitelesítés a vasut részéről se tekintessék kötelezőnek, ami által sok felesleges költségtől és bonyodalmas meddő munkától szabadul fel az üzlet.

Felhozza a megkereső szeszgyári vállalat példának azt, hogy a denaturált szesz rendszerint petroliumos hordókban kerül vasutra, de mivel a vasut a mérték-hitelesítetlen hordókat a forgalomból kizárja, azokat előbb hitelesíttetni szükséges, ami a kereskedelem szabad forgalmát nehezíti, komplikálja, drágítja.

Mielőtt a kamara ez ügyben a kereskedelmi miniszter urhoz fordulna, megkereste kerülete szeszgyár-vállalatait, hogy a kérdésre nézve nyilatkozzanak.

IPARÜGYEK.

Képes levelező lap árusításához iparigazolvány kell. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter egy hozzá felelőseztől folytatán került konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy a képes levelező lap nem egyedárusági sem postai érték cikket nem képezvén, iparigazolvány nélkül való árusítása ipari kihágást képez. — **Munkakönyv nélkül is alkalmazható a segéd.** A kereskedelemügyi miniszter egy újabb döntése következtében azon segéd, ki azelőtt munkakönyvvel még egyáltalán nem bírt, idegen iparhatóság területére a munkakönyv megszerzése előtt is beszegődhet; mert azon esetben, ha egy munkakönyvvel nem bíró segéd valamely idegen iparhatóság területére szándékozik beszegődni, a tényleges beszegődés megtörténteig munkakönyvvel nem is bírhat, tehát míg azt megszerzi, ideiglenesen munkába állhat.

KERESKEDELMI ÜGYEK.

A pénzpiac. Az a jelentékeny pénzügyi szükséglet, mely az évforduló alkalmával keletkezett és meglehetősen feszültséget idézett elő a pénzpiacon, azóta megszűnt. Pénz ismét bőven van és a kamatláb az összes váltókatégekben hanyatló irányzatot mutat. A betétkamatláb leszállítása különben szintén a pénzpiac jele. **Kereskedelmi utazók.** Az Ausztriába menő kereskedelmi utazók vagy alkalmazottak számára a kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán a kereskedelmi és iparkamara igazolványokat állít ki. Ezen igazolványok kiadása a szolgálatadó iparos vagy kereskedőnek a kamarához benyújtandó egy koronás bélyeggel ellátott megkeresésére történik. E megkereséshez esatolandó egy bizonyítvány, a melyet a szolgálatadó kérvényére az annak telepelye szerint illetékes első fokú iparhatóság állít ki.

IPARTESTÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Az ipartestület legközelebbi előjárósági ülésén fogja tárgyalás alá venni az országos ipartestületi szövetség alapszabályait, melyekre észrevételeit megteszi, s ha a központi bizottság hajlandó lesz az alapszabályokat az ipartestület kívánósága szerint kijavítani, fog a belépésre vonatkozólag határozatot hozni. Az alapszabályok legszélesebb pontja az, mely szerint az ipartestületek a beiratási díjon kívül annyszor 20 fillért tartoznak évi tagsági járulék címén a szövetségbe fizetni, a hány tagja van a testületnek. Ezzel szemben minden ipartestületnek, a tagok számára tekintet nélkül, csak egy szavazata van. — **Az ipartestület** havirendes előjárósági gyűlését folyó hó 29-én délután 4 órakor tartja meg, mely gyűlésen terjeszti elő az elnökség a múlt évi zárszámadást és mérleget. Ezen gyűlés fogja megállapítani az évi rendes közgyűlés határidejét is.

MULATSÁG.

Táncestély a Bikában. Egy esomó lelkes fiatal ember szívére vette az otthon unatkozó gyenge leánykájának szomorú sorsát. Hát mindig csak a nagy leányok mulassanak? Hát már a 15-16 éves leányok mindig csak otthon táncol-

janak, az ő számukra nincs nyitva a Bika bálterme? — Dehogyan nincs! — Megmutatták tegnap a fiuk. — A debreceni előkelő társaság táncos fiait olyan pipiske-bált penderítettek tegnap este a „Biká”-ban, hogy gyönyörűség volt nézni. A mulatság vígan és sokáig tartott a Magyar testvérek ropogós muzsikája mellett.

Csizmadia ifjak bálja. A debreceni csizmadia ifjak táncmulatsága tegnap este zajlott le a Korona vendéglő tánctermében. A mulatság fényesen sikerült, a tánctermet zsufolásig megtöltötte a mulatni vágyó közönség. Az első négyest több mint 100 pár táncolta, Kiss Béla jönevű zenekarának muzsikája mellett.

Regénycsarnok.

MIRE MEGVENÜLÜNK

Irta: Malonyay Dezső.

III.

A nagy vadász.

(Folytatás.)

Klára grófné nem kérdezte tőle, mi baja? O ne tudta volna, hogy mi baja? — Jöjjön, — mondta neki, úgy mint hajdanában néha, mikor meg-meg sajnálta, hogy olyan nagyon szerelmes és biztatta, hogy majd elmúlik. — Klarisz a kocsiját kérte, haza akart menni. A kocsiban, hazamenet, félve várta Antal gróf, hogy szól-e hát a felesége? De Klarisz nem szólt aznap este s másnap sem.

Két éjszaka tanakodott Antal gróf, alkudozott a boldogságával; de mikor észrevette, mint kezdi már biztatni magát azzal is, hogy hátha csak tévedett, úgy megdöbbent, mintha valamennyi Antalok — a sok kereszties vitézek, kik mindnyájan konok idealisták voltak s úgy pocsekolták az életüket, mint mi a szép szót és a többi Antalok, az ibolyás vitéz, a Madonna lovagja és a nagy vadász, de még a szép királyasszony gárdistája és a tucatrófi is, — mintha mindnyájan zsebredügték volna előtte a kezüket.

Mert mesélik az néha, hogy megcsalja az embert a felesége s el kell igazítani a dolgot, a mire ott a puska, kard és kutyakorbács, de a ki behunyja a szemét s azt mondja engem nem esált meg a feleségem, mert én nem láttam semmit! — az legyen lovász vagy egyéb hivatalnok, de kotródják az Antalok közül; kik nem nem alkudtak ilyen kényelmesen...

Aztán meg ő ígerte a feleségének, hogy gondoskodik a boldogságáról.

Harmadnap látogatást tett náluk a trubadur. Láttá, mint rezzen össze Klarisz mikor az inas belépett a névjegygyel. Ugy pirultak, olyan ügyetlenek voltak, olyan ostobaságokat beszéltek egymásnak mintha már is titkolni való bűnök lett hogy volna, szeretik egymást.

Szegények! — és istenbizonny, megesezt a szíve rajtuk Antal grófnak. Hogy az ilyeu kristálytisztán bugyant forrás, büzhödött pocsetává poshadjon, azért, mert egy vén ember terpeszkedik előtte!?

Azzal a nessel, hogy megnézi, megjöttek e már a varsódi lankásokba a szalonkák, elutazott a Szepességbe, Klára grófnak megígérte, hogy majd telegrafiroz érte.

Hatodnapon kapott is tőle Klára gróf táviratot: hétfőn induljon s úgy iga-

zítsa a dolgot, hogy a hajnali vonattal a nérei stációra érkezék. „Ott várlak az őrháznál, egyenesen lesre állhatunk“. A varsódi erdőalj egy félóránnyira fekszik onnan.

Hétfőn Klára gróftól felköltötte az inasa, mikor Késmárkról bement velük a vasut a nérei vonalra. A gróf ásitozva gyujtott szivarra, mert az a számárság, hogy a szalonka olyan koránkelő állat,

Még alig virradt, a midőn egy puska lövésnyire a nérei őrháztól, egyet zökkenet és nyílt pályán megállt a vonat. Nagy sipolás, ajtócsapkodás, futkosás, láрма, — hát ezeket mi az ördög leli!?

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma csütörtökön, január 15-én. Bérlet „A“

Képzelt beteg

Bohózatos vígjáték 3 felvonásban és egy utójátékban. Irta: Molière.

SZEMÉLYEK:

Argan, képzelt beteg	Sebestyén Géza
Beline, Argan második neje	Ebergöyüné
Angelika, Argan leánya	Menszáros M.
Louison, Argan kis leánya	Szabó Gyulus
Beralde, Argan öcsese	Farkas Béla
Cleante, Angelika kedvese	Palágyi Lajos
Diaforius, orvos	Nagy Dezső
Tamás, a fia	Krémer Jenő
Purgon, Argan orvosa	Szilágyi Aladár
Flaurant, gyógyszerész	Szalay Károly
Bonnefoi, jegyző	Virágháty Lajos
Toinette	Hahnel Aranka.

Végül:

Argan orvossá avatása

Bohókás nagy jelenet énekkel.

Holnap, pénteken, január 16-án, bérlet „B“

A DOKTOR ÚR

Bohózat 3 felvonásban.

Eladó,

18 Hekto törkö

jutányos áron.

Homok-kert 165 szám alatt.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényűel, csúznál és megbűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjegygyel és a „Richter“ orvógyógyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállító.
Rudolstadt.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a takarékos és hitelintézett részvénytársaság igazgatósága a betétek után fizetendő kamatok maximumát 1903 január 16-tól kezdődő joghatályljal $4\frac{1}{2}\%$ -ban állapította meg.

Kelt Debreczenben 1903 jan 13.

A vezérigazgató.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utczában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utczaiszoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pineze konyha, kamara, pineze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

1731. v. k. szám.
1902.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 3349/2 számú végzése folytán közhirre tétetik, miszerint a Korona takarékos és hitelszövetkezet részére Mendelovics Lajos és Mendelovits Lajosné debreczeni lakosoktól 3000 kor. tőke, ennek 1902 évi április hó 3 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 242 kor. 46 fill. perköltség erejéig 1902 évi december hó 6-án bírósággal lefoglalt és 1925 kor. 78 fillére becsült házi bútorkok, bolti áruk és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1903 évi január hó 29-én délelőtt fél 10 órakor kezdetét veendő és az alperesek majorsági földjén, s folyfátólag József kir. herceg utczán 6 szám alatti és végül Piacz utczai 27 szám háznál a Takarékos és hitelintézett 3000 kor. tőke követelés és jár továbbá a Temesvári első gyufagyár 251 kor. 81 fill. tőke követelés és jár, valamint Dávid Jakab 100 kor. tőke követelése és jár végül Balogh Dániel 80 kor. 50 fill. követelése és jár. kielégítése végett is egyidőleg megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni,

Debreczen 1903 évi január hó 16-án.

Török Péter.

bírói kiküldött.

Egy berendezett gőzmalom

Monostor-Pályiban a vasut tőszomszédságában

12 évre kiadó.

Ertekezhetni Debreczenben Piacz-utca 47. szám alatt. Geiger Simonnal.

Eladó

Rudolf trónörökös
Osztrák-Magyar Monarchiája

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czím megtudható a: Kiadóhivatalban

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczózó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és kitüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból. kerékpárosok, evezősök, vitorlások, athleák, lövészek, tornászok, dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók. stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitünően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsággal meggyógyítja a gyomorgöröcsöt, kólikát és hasesikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitünően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájposhadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőfögést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, koszszé, bőrküütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köszvény, fül-fájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apáza védjegyre, mely felett látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés esakis az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyszerében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitünő, olcsó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:

An Apotheker A. Thierry LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zagrabban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.